RECENSIE AUDIO PHYSIC CODEX *John van der Veer*

AUDITIEF HOOGSTANDJE VAN DE OOSTERBUREN; ADEL VERPFLICHTET

Het Duitse Audio Physic voert een assortiment luidsprekers in het programma met uiteenlopende prijskaartjes. Het begrip instapmodel is relatief, maar het scala van Audio Physic begint zo rond de €1.000 per paar. De Codex, het onderwerp van dit verhaal, kost meer dan het tienvoudige en is nog lang niet de duurste van de reeks.

De verwachtingen zijn dan ook hoog gespannen als de vloerstaanders worden bezorgd in de Amsterdamse binnenstad. Een uitgebreide luistertest volgt, met een eindversterker die op de tenen moet lopen, een nieuwe kijk op spikes en stands en een ongehoorde openbaring van, tot voor kort, ongehoorde details.
Naast de twee luidsprekers plus accessoires, verrast de importeur met een folder waarop een jubileumuitgave van het topmodel van Audio Physic, de Cardeas, in volle glorie prijkt. Voorzien van een fineerlaag zwart ebbenhout of palissander (in de documentatie vertaald met 'rozenhout', een hardnekkig misverstand; het Engelse 'rosewood' is palissander en die houtsoort heeft niets met rozenhout van doen), mag je je de trotse eigenaar van dit fraaie vlaggenschip noemen voor net iets minder dan €35.000 per paar. De set die twee trappen naar mijn appartement steeg is bescheidener geprijsd: €11.190. De luidspreker is bekleed met een, inderdaad, zeer mooie laag zwart ebbenhout in hoogglans. Wat minder exquise houtsoorten leveren een besparing op van €700. Maar ik loop op de zaken vooruit, eerst iets over het uitpakken van de pakketten, wat bij luidsprekers van deze omvang (120 cm hoog) en gewicht (38 kg in deze uitvoering, bijna 45 kg in de glazen versie) wel enige vorm van beleid vereist. Je dient de dozen rechtop te zetten en de luidsprekers, mét de kunststof bescherming, naar buiten te schuiven. Gelieve erop te letten dat de kant met de voet ook daadwerkelijk de onderkant is. Een poging om te luidspreker liggend uit de doos te tillen leidt vrijwel zeker tot een acute hernia en risico op beschadiging van de drivers. Je kunt natuurlijk eega lief ter assistentie lief aankijken, maar de kans is groot dat zij reeds bij de aanblik van de dichte dozen resoluut de kuierlatten neemt richting schoonmoeder lief. Nu heeft dit zo zijn voordelen, maar je staat er, bij afwezigheid van buurman en solidaire zoon, wèl alleen voor. In dat geval is de verticale oplossing te prefereren.

Blote voeten...

Audio Physic heeft geen poging gedaan ongewenste reflecties te vermijden met niet parallelle wanden. De afwijking ten opzichte van een rechthoekige 'doos' is de hoek die voor- en achterpaneel maken, waardoor de voorste drivers iets omhoog gericht staan en het gewicht grotendeels op de twee achtervoeten leunt. En nu we het toch over voeten hebben; wat betreft het schoeisel zijn er drie mogelijkheden. De eerste is dat je de luidsprekers 'op blote voeten' op de grond zet, zonder toevoegingen dus. De tweede is dat je gebruik maakt van de bijgeleverde spikes. De derde optie is de toepassing van de VCF magnetische voet, eveneens van Audio Physic. Deze mogelijkheid is optioneel, je betaalt per luidspreker €649 extra voor de VCF V versie. En dat is ook de versie die de importeur bij het testpakket heeft gevoegd: "Ik demonstreer de luidspreker niet meer zonder". Heb alle mogelijkheden uitgeprobeerd. De verschillen zijn behoorlijk. Plaatsing van de luidspreker direct op de grond is niet aan te bevelen. Al snel overheerst het laag, waardoor het zo fraaie mid-laag wordt weggedrukt. De toevoeging van de bijgeleverde spikes

levert al een aanzienlijke verbetering op. Je dient er wel rekening mee te houden dat de scherpe spikes, mede door het gewicht van de Codex, flinke sporen op de vloer achterlaten. Ik heb dit virtuele visitekaartje van Audio Physic vermeden door muntjes, voorzien van een dun laagje kurk, onder de spikes te plaatsen. Dankzij het schroefdraad van de scherpe tenen is de hoogte variabel, waardoor de luidspreker stabiel op de grond komt te staan. De bovenkant van de spike steekt boven de voet uit, die je afdekt met een draaiknop. Omdat deze knop eveneens is voorzien van schroefdraad, kun je de spikes strak aandraaien, waarmee voet en spike een klemvast huwelijk aangaan.

...magnetische voeten...

De bijgeleverde draaiknop wordt tevens gebruikt om de VCF magnetische voet aan de bovenkant vast te schroeven. De onderkant van deze prijzige optie is een schijf met dezelfde vorm als de draaiknop. De schijf, in omvang vergelijkbaar met het gelijknamige attribuut van de sjoelbak, bevat het geheim van de werking. Op de schijf zet je een stuk schroefdraad vast dat je vervolgens in de voet van de Codex draait. Hiermee creëer je een stabiel contact tussen schijf en vloer en wordt de hoogte van de luidspreker bepaald. De afstand tot de vloer is ook te variëren omdat het schroefdraad per schijf in twee lengtes is geleverd. Door aan de voorzijde een andere lengte toe te passen dan aan de achterzijde kun je, in principe, daarmee tevens de hoek van de luidspreker veranderen. Het effect van de VCF op het geluidsbeeld is ronduit geweldig. Het laag wordt superstrak en trekt een waar gordijn open in het mid/laag en het midden. Het heeft ook consequenties voor de plaatsing van de luidspreker. Ondanks de niet geringe omvang van de Codex is de afstand tot achter- en zijwand niet al te kritisch. Heb de luidsprekers op goed geluk op zo'n 15 – 20 cm van de hoek/muur gezet

en tot mijn stomme verbazing was er geen sprake van staande golven. De afstand varieert wel de verhouding tussen het laag en een groot deel van het gebied daarboven, maar dat heeft meer met smaak dan met kwaliteit van weergave te maken. Nu speelt de plaatsing van de woofer, aan de zij- en dientengevolge aan buiten- of binnenkant, natuurlijk een grote rol, maar ik heb het resultaat ook beluisterd zonder VCF, met en zonder spikes. De positieve invloed van de VCF is enorm. Is de ruimte aan de achter- en zijkant van de luidspreker niet al te bepalend, van de voorzijde kun je dat niet zeggen. De Codex vraagt om een grote huiskamer. De afstand die je neemt tot het snijpunt bepaalt in hoge mate de ruimtelijkheid van het geluidsbeeld. Bovendien is de muziek zeer aanwezig; tot in iedere uithoek van mijn appartement dringen de noten zich op. Dat zal, wellicht, niet iedere huisgenoot op prijs stellen, maar mijn perverse oogjes stralen van oor tot oor! Van de drivers aan de voorzijde is de grootste bovenin geplaatst. Het positieve effect daarvan merk je goed als je je hoofd in het snijpunt plaatst en op en neer beweegt ("Buurman, wat doet U nu?"). Nog één mechanisch aspect: bij aflevering is de Codex voorzien van een glazen frontpaneel dat de drie drivers aan de voorkant vrijlaat. Een stoffen speakergrill wordt ook bijgeleverd. Volgens de documentatie levert montage geen geluidsverschil op. Daar denken mijn oren anders over.

...en gewassen voeten

Voor het eerst leek mijn Quad setje moeite te hebben met wat van haar gevraagd werd, vooral in het dynamische duister van het laag. Heb voor alle zekerheid een zwaardere

CODEX

eindtrap bij de buren geleend, als variant op het kopje suiker, en dat bleek inderdaad het geval te zijn. Audio Physic beveelt voor de Codex een vermogen aan van 40 – 250 W. Welnu, met reden. Gewapend met een kan koffie en een uiteenlopende collectie muziek heb ik me aan het luisteren gezet en ging van de ene smiley naar de andere. Om te beginnen lijkt het de Codex geen donder uit te maken wat voor muziek je haar toevertrouwt, alles is de ebbengefineerde dame welgevallig. Bovendien hoorde ik op de meeste producties details die ik nog nooit eerder heb waargenomen. Door beide factoren aangemoedigd groeide de stapel af te spelen muziek en muzieksoorten. Mag, helaas, de HVT nog steeds niet in zijn geheel solitair invullen, moet me daarom beperken tot de belangrijkste indrukken. Om te beginnen is de Codex een echte hifi luidspreker, maar met duidelijke trekjes van een monitor. Dat wil zeggen, ze geeft ook fouten in de productie prijs. Voor het eerst viel het me op hoe lelijk er in de jaren 90 met compressie werd omgesprongen, vooral in het licht van de geweldige dynamiek van de Codex, en hoe lelijk een nylonsnarige gitaar klinkt als zij met een piezo (=element onder de brug) wordt opgenomen. Sting, Marc Knopfler en Queen hebben er enorm mee gescoord, maar wat klinkt het nu achterhaald! Om in, min of meer, hetzelfde genre te blijven; drukke producties in fusion, symphonische rock en georkestreerde popmuziek klinken zeer goed, dynamisch en vooral heel erg open. Dat geldt voor het zo kritische mid-hoog, maar ook voor het gebied waarin dynamiek en ruimte zo'n belangrijke rol speelt, het mid-laag. Was om die reden nieuwsgierig hoe de Codex met het heavy genre omspringt. Heb meedogenloos Van Halen, hete rode Chili

Peppers en wat Metal varianten op de lange dame losgelaten; ze heeft de woest behaarde heren met verve weerstaan en op niet mis te verstane wijze van repliek gediend. Knallende bass drums en de diepe onderkant van Marshall torens; moeiteloos knalt de Codex er met haar lange, niets ontziende zweep op los. De buren kunnen erover meepraten. De veelzijdigheid van de Codex staat, kortom, buiten kijf en is ronduit fantastisch. Toch is er één muzieksoort waarin de luidspreker echt excelleert en dat is het klassieke symfonische genre. Of het nu gaat om Mozart of het heavy werk van Igor Stravinsky, de openheid en de dynamiek is ongekend, met een genadeloos onthullend klankbeeld, vol details die ik nog niet eerder heb gehoord. Zo vielen mij in een Mozart-productie de bijgeluiden van de kleppen van hobo's en klarinetten opeens op. Opnamefoutje? Geen idee, maar wel verrassend om dit na zoveel jaren waar te nemen. Nóg nieuwsgieriger geworden heb ik zelfs een orgelconcert uit de kast getrokken, met het laag van die pijpen dat normaals gesproken heel erg tricky, zeg maar funest, is in producties. Geweldig, in één woord. Kreeg jarenlang verdrongen gevoelens over de rooms katholieke kerk terug. Dat het allemaal toch niet zo beroerd is geweest. De geur van wierook, het koude wijwater, alsof Jezus mij persoonlijk de voeten kwam wassen. De Audio Physic Codex is, kortom, een belevenis en een absolute aanrader voor wie het zich kan permitteren. Je moet dan wel €1.300 bij de aanschafprijs optellen. Want de VCF V hoort er écht bij.

Meer informatie op de website www.pai-audiovideo.nl en www.audiophysic.de